

Trendovi u sudskoj praksi u predmetima diskriminacije u Bosni i Hercegovini za period od 2018. do 2021. godine

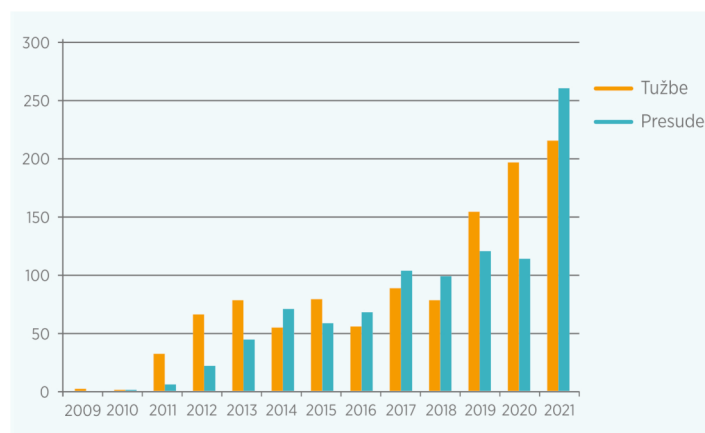

Ovaj dokument pruža sažetak glavnih zaključaka analize koju je provela Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) a koja je obuhvatila 433 odluke sudova u BiH, donesenih u predmetima diskriminacije od sredine 2018. do sredine 2021. godine.

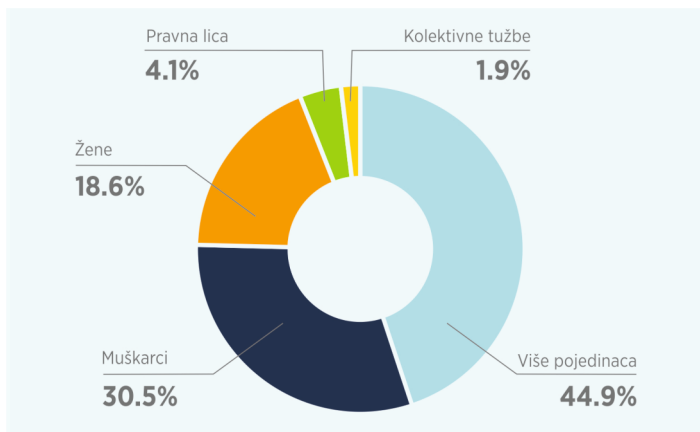
Diskriminacija, kao neopravdano i nejednako postupanje prema građanima zbog njihovih ličnih karakteristika kao što su etnička pripadnost, rasa, spol ili invaliditet, i dalje je široko rasprostranjen izazov sa štetnim uticajem na osnovne društvene vrijednosti i, u konačnici, na stabilnost zemlje. Misija kontinuirano podržava napore Bosne i Hercegovine da se efikasno bori protiv diskriminacije te na njenom sprečavanju i u tom procesu pravosuđe je nezamjenjiv saveznik. Iz tog razloga, Misija prati procesuiranje predmeta diskriminacije pred sudovima u Bosni i Hercegovini i analizira postignuti napredak u sudskoj praksi a u cilju unapređenja pravnog okvira i prakse.

Glavni zaključci

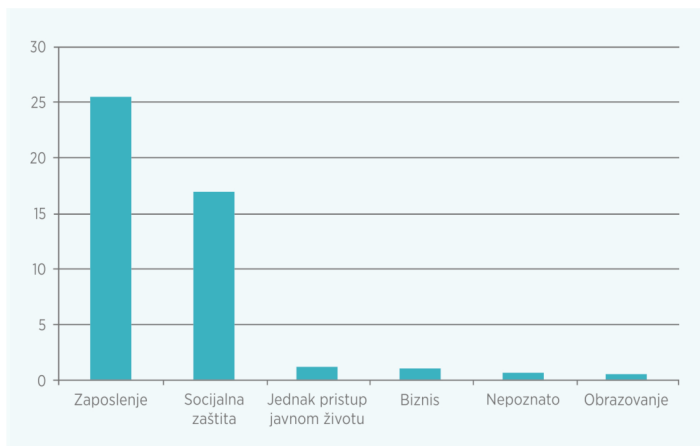
Zabilježen je porast u stepenu **primjene** Zakona o zabrani diskriminacije – posebno u predmetima protiv javnih institucija – u pogledu podnesenih tužbi i donesenih presuda. (Grafikon 1)

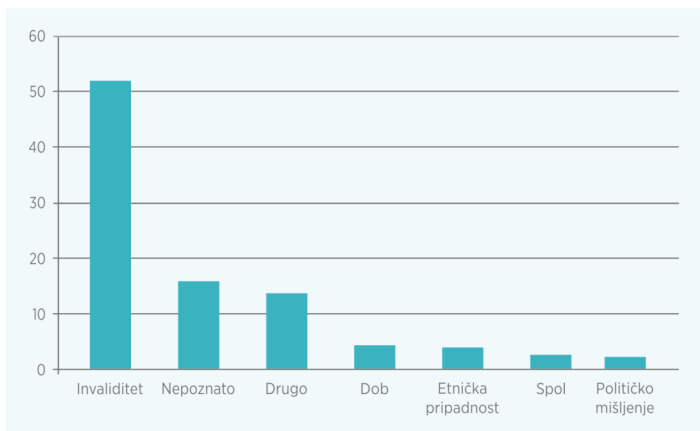
U strukturi tužilaca i dalje dominiraju muškarci. (Grafikon 2)

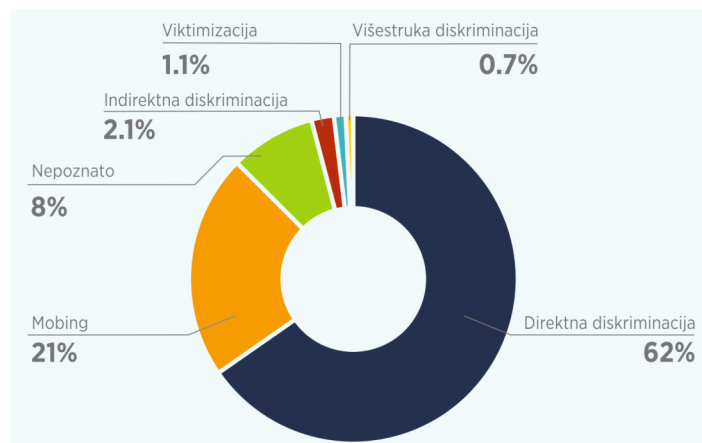
Predmeti diskriminacije koji se odnose na **zapošljavanje** su i dalje najčešći. (Grafikon 3)

Značajan je broj presuda koje se odnose na **invaliditet** (52,1%). Međutim, postoji veliki broj predmeta u kojima se zaštićena osnova ne može utvrditi – procesuiranje takvih predmeta je relativno opterećujuće sa niskom vjerovatnoćom uspješnog ishoda. (Grafikon 4)

Mobing, kao poseban oblik diskriminacije u kontekstu radnih odnosa, i dalje je često predmet parničenja. (Grafikon 5)

Što se tiče **kolektivnih tužbi**, pozitivni ishodi u nekoliko slučajeva visokog profila ukazuju na veliki potencijal ovog instrumenta. Ipak, ostaje nedovoljno iskorišten u borbi protiv sistemske diskriminacije. Porast sudske prakse u oblasti sistemske diskriminacije ipak predstavlja jedan od najvažnijih napredaka u ovom izvještajnom periodu.

Izazovi i preporuke

Analiza je ukazala na najvažnije oblasti u kojima je potrebna veća jasnoća i daljnje unapređenje:

- **Unapređenje u oblasti upravljanja predmetima i postupanja sa dokazima.** Tradicionalna dokazna sredstva se i dalje pretežno koriste uprkos inovacijama i fleksibilnosti predviđenih ZZZD-om. Naime, statistika ili situaciono testiranje se još uvijek rijetko koriste kao dokaz u predmetima diskriminacije;
- **Dosuđivanje nematerijalne štete.** Nedostaju temeljita obrazloženja u vezi sa pravičnim zadovoljenjem žrtava diskriminacije, što bi moglo dovesti u pitanje efikasnost parničnog postupka u predmetima diskriminacije u cjelini. Kada se jednom utvrdi, diskriminacija se nikada ne može smatrati trivijalnom i trebalo bi da automatski pretpostavlja postojanje štete;
- **Prebacivanje tereta dokazivanja.** ZZZD bi trebalo

pouzdanije primjenjivati. U sadašnjem obliku, trebalo bi biti dovoljno da tužitelj potkrijepi "prevladavajuću vjerojatnost" diskriminacije kako bi se teret dokazivanja prebacio na tuženog, ali to se u praksi rijetko viđa. Ovaj specifični standard značajno povećava vjerovatnost pozitivnog ishoda;

- **Presuđivanje u slučajevima mobinga.** Postoji različita sudska praksa u pogledu procesnog statusa tuženog (da li bi trebao biti poslodavac ili individualni počinitelj) i ponavljanju navodnih djela uznemiravanja (trajanje i učestalost). Ove razlike se moraju riješiti prevladavajućom primjenom ZZZD-a i procjenom pojedinačnih okolnosti u svakom slučaju mobinga;
- **Postupanje u predmetima sistemske diskriminacije.** Kada diskriminacija proizilazi iz odredbi zakona ili dobro uspostavljenih institucionalnih obrazaca, kolektivne tužbe bi mogle pružiti bolju i efikasniju zaštitu od diskriminacije.

Za više informacija skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini
Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
www.osce.org/bih

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

